

CİLT 1, SAYI 9, KASIM 1973

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

görüş

GÖRÜŞ, KASIM 1973

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Bültenidir.

Sahibi ve Sorumlu Neşriyat Müdürü:

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Feyyaz Berker

Yazı İşleri Müdürü: Cem Duna

Basıldığı Yer: Nurtan Matbaası - İstanbul

Adres: Cumhuriyet Cad. Dörtler Ap. 18/2. Elmadağ - İstanbul.

Telefon: 46 24 12

Dernek'ten Haberler.... Gelişmeler....

Yazın bitimiyle birlikte, Derneğimiz de 1973'ün son faaliyetlerini tamamlamak üzere çalışmalarını hızlandırma durumunda. Ocak 1974'de yapılacak olan olağan Genel Kurul toplantısına kadar önümüzdeki kısa devrede 3 adet yayın yapılması, basın mensupları için Adana sanayiini tanıtma gezisi tertiplenmesi ve tanıtma gezilerine üniversite öğretim üyeleri ile devam edilmesi gibi faaliyetler mutasavver.

Bu faaliyetlere 50. Yıl nedeniyle yaptığımız çalışmalar dahil değil.

Derneğin faaliyetlerini arzu edilen düzeyde tutabilmemiz ise üyelerimizden alacağımız uyarılarla bağıntılı. Bu nedenle «Görüş»lerinizi beklemekteyiz.

Avusturya Ekonomi Odaları...

19 Eylül 1973 günü İzmir'de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye Odalar Birliği, Ege Bölgesi Sanayi Odası ve UNIDO (Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilâtı) tarafından düzenlenen seminerde Dr. W. Melis tarafından «Avusturya Ekonomi Odası Organizasyonunun Dış Ticaret Teşvik Faaliyetleri» konulu konuşmasından ilginç bulduğumuz bazı bölümlerini, özellikle örgütlenme ve bilgisayarlardan yararlanış şeklini göstermesi bakımından aşağıda veriyoruz.

Avusturya'da Ekonomi Odaları belli bir grup insana hizmet için kanunla kurulmuş teşekküller olup, bütün meslek mensupları ayrı bir müracaata lüzum göstermeden kanunen oda üyesi sayılmaktadırlar. Bununla birlikte odalar bağımsız kuruluşlar olup, hükümet yalnızca, odaların çalışmalarının yasal çerçeve içinde kalmasını kontrol eder.

Oda organizasyonunun yapısı, üyelerine dış ticaret teşvik için hizmet etmesini sağlayacak biçimde oluşmuştur.

Bununla beraber Avusturya'da dış ticaretin asıl teşvikçileri Viyana'daki Federal Ekonomi Oda-

sı ve bunun bölgesel odalarda kurulmuş olan ticaret politikası bölümleri ve bölgesel odalar-daki kısımlarıyla beraber ekonomik kalkınma enstitüsüdür.

Federal Ekonomi Odası ve Bölgesel Odaların ticaret politikası bölümleri üyelerinin daha iyi ticarî anlaşmalar yapabilmeleri için gerekli bilgiyi toplayıp üyelere aktarma işlemini yüklenmişlerdir. Bu kısımların üslendikleri hizmetlerden bazılarını şöylece sıralayabiliriz:

- a) **İhracat müzakereleri:** Başlangıçta tecrübesiz firmalara dış ülkelerdeki ortakları ile iş yapmalarına yardım etmek için girişilen faaliyetler zamanla, ihracat yapan firmalar için, tam bir müşavirlik hizmeti biçimine dönüşmüştür. Böylece firmaların, değişik ülkelerin sorumlu kısımlarının ve Federal Ekonomi Odasının teknik elemanlarının pazarlama problemlerini tartışma olanağı sağlanabilmektedir. Şimdiye kadar 500 den fazla böyle ihracat müzakeresi olmuştur.
- b) **Firmalar için ihracat müşavirliği:** Bu hizmette, Bölgesel Odaların ve Federal Ekonomi Odasının ticaret politikası bölümlerinin uzmanları ilgili firmalarla yerinde müzakereler yaparlar. İlgili pazarlar ile imalât ve idarenin teknik yönleri hakkında tavsiyeler verir, yabancı ticaret organizasyonu ile ilk ilişkiyi kurarlar.
- c) **Endüstriyel işbirliği için tavsiyeler:** Endüstriyel işbirliği konuları gittikçe daha çok

önem kazandığından, bu konularla uğraşacak Federal Ekonomi Odasının ticaret politikası bölümünde özel bir kısım kurulmuş ve (Şirketler kanunu ile ilgili hukukî konular, rekabet, endüstriyel işbirliği projeleri ile ilgili gümrük döviz kuru işleriyle) yabancı veya mahalli imalâtçılar, ticari şirketlerle işbirliği projeleri konularıyla görevlendirilmiştir.

- d) **Diğer bölümler:** Bunun dışında Federal Ekonomi Odasının bünyesinde dış ülkelerde pazar araştırması yapan «Pazar Araştırması» ve dış pazarlar hakkında bilgileri yayınlayan «Yayın» grupları faaliyet göstermektedir.

Ayrıca yine Federal Ekonomi Odasında milletlerarası tekliflerin kaydını tutan bir bölüm mevcut olup, yabancı ticaret bürolarından bölgelerinde yayınlanan teklifler hakkında düzenli bilgi almakla görevlendirilmiştir. Alınan veriler meslekî gruplar vasıtası ile büro tarafından ilgili Avusturya firmalarına yollanır. İlgilenilen tekliflerle Federal Ekonomi Odasının teklif kayıt bürosu aracılığı ile karşılıklı temas imkânı sağlanır.

Dış ticareti teşvik için bütün kıtalardaki başşehirlerde ve iş merkezlerinde Avusturya ekonomisinin aralarında bilgisayar bağlantısı olan oldukça geniş bir büro şebekesi vardır; bu bürolar Federal Ekonomi Odasına bilgi verirler. Şimdilik (77 ticaret mer-

kezi vardır;) 72 dış ticaret bürosu, 3 şube ve 2 muhabere bürosu vardır. (Bu sonuncular fahri şekildedir). Bir kural olarak ticaret delegeleri, ticaret bölümleri ve diplomatik ticaret müşavirleri tarafından yabancı memleketlerde yapılan işlerle yükümlüdürler. Bu sistem, her ihracat ve ithalâtın fatura değerinin % 0,3'ü değerinde bir aidat toplanması ile finanse edilir. (Böylece dış ticaret teşvik fonları Odalar ve millî bütçe tarafından karşılanır). Detaylı bir bilgisayar değerlendirmesiyle görülmüştür ki Avrupa'da ve denizaşırı memleketlerde daha çok önde gelen ihracat firmaları bu organizasyonun hizmetlerinden faydalanmışlardır. Diğer birçok memleketlere aykırı olarak, dış ticaret bürosu ve ilgili Avusturyalı firmalar arasındaki kontratlar merkezi bir büronun müdahalesi olmaksızın direkt olarak yapılmıştır, bu da iş hayatında elzem olan esnekliği sağlamıştır. Bu dış ticaret organizasyonun yalnız Avusturyalı ihracatçılara hizmet etmediği fakat Avusturyalı ithalâtçılara da hizmet ettiğine burada işaret edilmelidir.

Dış ticaret büroları, yetki alanlarına giren konularda çeşitli bilgiler sağlamak, dış ülkelerdeki iş anlaşmalarını yapmak, anlaşmalarda aracılık etmek, Avusturyalı şirketlere temsilci aramak gibi konularda ilgili firmaların hizmetinde olup Viyana'daki merkezi büronun talimatıyla Avusturya'daki, dış ticareti teşvik için yapılan hizmetlere katkıda bulunurlar.

Tokyo Sermaye Piyasası

Birçok Japon'a bile şaşırtıcı görünmesine rağmen, Tokyo Borsası dünyada ikincidir. 1972 yılında yaklaşık olarak 31 milyar dolarlık bir iş hacmi olan bu borsa, Londradakinin iki katıdır. Son yirmi yılda Japonya'nın iktisadi gelişmesi, gayrisafi milli hasılayı 350 milyar dolara yükseltmiş ve artışlar ortalama yıllık % 15'i bulmuştur. Bu gelişmenin sermaye piyasası üzerindeki etkisi büyüktür.

Bugün Japonya'yı bir uluslararası yatırım merkezi yapan etkenlerin ilki, birçok yöneticinin gittikçe küçülen dünyada dış yatırımları dağıtma düşüncesidir. İkinci etken ise Japon Bankasında altın ve özel çekme haklarında dahil olmak üzere, 1973 Şubatı itibariyle 19 milyar dolar uluslararası yen bulunmasıdır. Bunun bir yarısı kadar dövizin de değişik Japon kuruluşlarınca, Japonya dışında tutulduğu tahmin edilmektedir.

Japonya'nın ticaret fazlasının yakın bir gelecekte azalması olanağı çok azdır. Bu sorunla ilgili olan Maliye Bakanlığı, uzun dönemde bu giderek artan paranın üstünde oturmanın Japonya'nın çıkarına olmadığını farkındadır. Bunun sonucu olarak Japon hükümeti ve iş çevreleri giderek bir kredi veren ülke olmanın gerektiğine inanmıştır. Böylelikle Tokyo Borsası yabancı müşterilere de açılmıştır. 1970 yılında Japonya'da yabancı müşteriler tarafından 41 milyon dolarlık fon toplanmışken, bu rakam 1972 yılında 1.1 milyar dolara ulaşmıştır. Buna ek olarak, 1972 yılında yabancılar Japon Bankalar topluluğundan 5 milyar dolara yakın kredi almıştır.

Bu nedenle, Amerikalı ve Avrupalı işadamlarına yeni fon kaynaklarının ortaya çıkması bakımından Tokyo Borsası büyük gelişmeler göstermektedir.

Kalkınmada Öncelikli Yöreler

Devlet Planlama Teşkilâtınca yeni yayınlanan bir araştırmada, kalkınmada öncelikli yörelerin tesbiti için illerin çeşitli gelişmişlik göstergeleri verilmiştir.

Yandaki Tabloda bazı illerin çeşitli göstergelere göre sıraları verilmiştir.

Bu tablodan görülmektedir ki, İstanbul sosyo-ekonomik gelişmişlikte başı çekmekte, bunu Ankara, İzmir ve Adana izlemektedir. Ancak, sanayi göstergesinde ilk on ilin sırasıyla Kocaeli, Siirt, Zonguldak, İçel, İstanbul, Balıkesir, Kütahya, Bitlis, Kayseri ve Sakarya olması da çok ilginçtir. Örneğin Batman Rafinerisi dolayısıyla Siirt ili sanayi göstergesinde ikinci sırayı almıştır.

Sosyal-ekonomik gelişmişlik	1	2	3	4	7	8	10	5	11
Sanayi	5	14	11	18	26	19	9	1	6
Mali - Ticarî	1	2	3	5	7	9	23	4	16
Tarım	40	8	3	1	23	15	10	62	33
Sosyal Ve kültürel	1	2	3	9	6	5	14	12	4
Sağlık	6	1	46	56	48	3	24	5	26
Eğitim	1	3	2	45	16	9	28	12	38
Demografi	1	6	4	7	11	26	23	3	40
Haberleşme-Ulaştırma	2	1	3	4	5	11	34	27	10

Şirketler Faiz Oranlarını Nasıl Tahmin Eder?

Amerikan Konferans Heyetine her hafta akan yüzlerce soru içinde birisi sürekli acil bir şekilde gelmektedir: Faiz oranlarının görünümü nedir?

Bu sorular yalnız faiz hadlerinin yönü ile ilgilenmemekte, değişik vadelerdeki ve hatta Amerikan ve yabancı ülkelerdeki faiz oranlarını da kapsamaktadır. Bu ilgi, şirketlerin ve mali kuruluşların kısa vadeli nakit ve envanterlerini programlamaları ve uzun ve kısa dönem planlamalarını yapmaları için faiz oranlarını kestirmek zorunda oldukları için, çok yerindedir.

Yine aynı kuruluş tarafından yapılan bir çalışmada, şirketlerin ve mali kuruluşların bu tahminleri nasıl yaptıkları incelenmekte ve iktisat-

çılar ve pazar analizcilerinin kullandığı ortak yöntemler gözden geçirilmektedir.

Üç temel teknik incelenmektedir.

- 1) Bilinen yargılar,
- 2) Fon akımı projeksiyonlar,
- 3) Regresyon analizi.

Bu çalışma,

- * Uzun dönem ve kısa dönem tahminleri ve temel bir faiz oranının araştırılması,
- * Basınç noktaları, kalanlar yaklaşımı ve portfolyo denge yaklaşımında kapsayan fon akımı yöntemi,
- * 60lardaki fiyat tahminlerini ve fiyat tahminleri için yeni bir ölçüyü kapsayan regresyon metodunu, ele almaktadır.

Dernekten İsteyiniz

- Stanford Araştırma Enstitüsü tarafından yayınlanmış olan, bir çok kaynaktan derlenmiş uluslararası istatistikleri kapsayan «**International Economic Indicators**».
- Devlet Planlama Teşkilâtınca yayınlanmış olan «**Kalkınmada Öncelikli Yörelere Tesbiti ve Bu Yörelere Teşvik Tedbirleri**»,
- Devlet İstatistik Enstitüsünce, Milli Gelir-Mal ve Hizmet Akımları Projesi'nin bir bölümü olarak yayınlanmış «**Dolaylı Vergilerin Sektörlere Dağılımı**»,
- İstanbul İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisinde yayınlanmış «**50 Yılda Türkiye Ekonomisi**»,

adlı kitaplar Dernek kütüphanesine gelmiştir.

KASIM 1973

Perşembe	1	
Cuma	2	
C. ertesi	3	
P. ertesi	5	
Salı	6	
Çarşamba	7	
Perşembe	8	
Cuma	9	
C. ertesi	10	
P. ertesi	12	
Salı	13	
Çarşamba	14	
Perşembe	15	
Cuma	16	
C. ertesi	17	
P. ertesi	19	
Salı	20	
Çarşamba	21	
Perşembe	22	
Cuma	23	
C. ertesi	24	
P. ertesi	26	
Salı	27	
Çarşamba	28	
Perşembe	29	
Cuma	30	